

The Greek Green Deal: Πώς θα έμοιαζε μια ελληνική «πράσινη» οικονομία

Τι ειπώθηκε στη διαδικτυακή συζήτηση της διαΝΕΟσις που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 30 Νοεμβρίου

Η διαΝΕΟσις, με αφορμή τη δημοσίευση μιας σειράς ερευνών και κειμένων πολιτικής σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα της χώρας μας, διοργάνωσε μια δημόσια διαδικτυακή συζήτηση στην οποία συζητήθηκαν τα βασικά συμπεράσματα και οι βασικές προτάσεις στις οποίες καταλήγουν. Στη συζήτηση, που συντόνισε ο Διευθυντής Περιεχομένου της διαΝΕΟσις Θοδωρής Γεωργακόπουλος, συμμετείχαν οι: **Εμμανουέλα Δούση**, Αν. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, κάτοχος έδρας UNESCO στην Κλιματική Διπλωματία, **Γιάννης Μανιάτης**, Αν. Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πειραιά και πρώην υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, **Κωνσταντίνος Καρτάλης**, Καθηγητής στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και **Νίκος Μάντζαρης**, Αναλυτής Πολιτικής, συνιδρυτής και εταίρος στο The Green Tank.

Πρόσφατα η διαΝΕΟσις δημοσίευσε [μία δημοσκοπική μελέτη, η οποία καταγράφει τις απόψεις των Ελλήνων που ζουν στις λιγνιτικές περιοχές](#). Ο **Νίκος Μάντζαρης**, μέλος της ερευνητικής ομάδας της μελέτης, άνοιξε τη συζήτηση με μία συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της. Σύμφωνα με αυτά, το **71%** των κατοίκων λιγνιτικών περιοχών έχουν αρνητικά συναισθήματα για τη μετάβαση και το **87%** θεωρούν ότι θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην τοπική οικονομία. Η Ελλάδα ήδη παρουσιάζει τα **μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στις λιγνιτικές περιοχές στην Ευρώπη** και αν δεν πραγματοποιηθεί ο σωστός σχεδιασμός, αυτά τα ποσοστά θα αυξηθούν ραγδαία με την παύση λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων έως το 2023. Όπως τόνισε και ο **Νίκος Μάντζαρης**, το σημαντικότερο εύρημα της έρευνας ήταν ο **συνδυασμός άγνοιας των κατοίκων για το υπάρχον σχέδιο και τους πόρους που το συνοδεύουν και η ανάγκη τους για συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων**.

“*Η δίκαιη μετάβαση έχει ως στόχο την αποκατάσταση των θέσεων εργασίας και τη μακροπρόθεσμη οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των περιοχών*”, εξήγησε η **Εμμανουέλα Δούση**, μέλος επίσης της ερευνητικής ομάδας που σχεδίασε το ερωτηματολόγιο. Παρόμοιο επιτυχές παράδειγμα, είπε, αποτελεί η Βόρεια Ρηνανία της Γερμανίας. Μετά το κλείσιμο των εργοστασίων, η περιοχή αναπτύσσεται πάνω στους τομείς της βιοϊατρικής, της έρευνας και του βιομηχανικού τουρισμού. Εκεί, τα θεμέλια της απολιγνιτοποίησης ήταν ο στρατηγικός σχεδιασμός και η γενναία χρηματοδοτική στήριξη. Σύμφωνα με την κ. Δούση το σημαντικότερο συστατικό, όμως, ήταν ο **διάλογος** που προηγήθηκε. Όπως φαίνεται από την αγανάκτηση των κατοίκων στη χώρα μας και την ελλιπή ενημέρωσή τους για το μέλλον τους, είναι επιτακτική ανάγκη να πραγματοποιηθούν: α) **εκστρατεία ενημέρωσης** στις περιοχές, β) **διάλογος** που να συμπεριλαμβάνει την τοπική αυτοδιοίκηση, την περιφερειακή διοίκηση, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών, γ) **αποσαφήνιση ύψους πόρων**, δ) **ενίσχυση υγιών πρωτοβουλιών** και ε) **θέσπιση πολυσυμμετοχικού συστήματος διακυβέρνησης** για την υλοποίηση του σχεδίου.

Καθώς η Ε.Ε. έχει θέσει το 2050 ως προθεσμία για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, δεν είναι μόνο ο λιγνίτης που πρόκειται να απασχολήσει τη χώρα μας. Η διαΝΕΟσις, με συντάκτη τον Γιάννη Μανιάτη, δημοσίευσε [μία πρόταση με 10 επιχειρησιακά σχέδια](#) που στοχεύουν σε μία πράσινη ανάπτυξη και βασίζονται στην κυκλική οικονομία. Πέρα από την παραγωγή πράσινης ενέργειας, βασικός πυλώνας είναι και η **εξοικονόμηση ενέργειας**. “Εφτακόσιες χιλιάδες οικογένειες δεν έχουν αρκετούς πόρους να δαπανήσουν σε ενέργεια”, είπε ο Γιάννης Μανιάτης, κάτι που το πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ’ οίκον» φιλοδοξεί να επιλύσει. Επίσης ενδιαφέρον προκαλεί το στοιχείο ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην κορυφή παραγωγής ηλιακών θερμοσιφώνων παγκοσμίως, οι οποίοι μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας κατά 50%. Ο π. Υπουργός έκλεισε με μία από τις φιλόδοξες προτάσεις του κειμένου πολιτικής, που είναι η δημιουργία ενός δικτύου μικρών ενεργειακά αυτόνομων νησιών που θα αποτελέσουν παγκόσμιο πρότυπο ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας μετά την πανδημία, η διαΝΕΟσις δημοσίευσε και ένα [κείμενο πολιτικής για την κλιματική αλλαγή](#) του Κωνσταντίνου Καρτάλη. Ο Κ.Καρτάλης τόνισε “Η χώρα πρέπει να συμφιλιωθεί με την ιδέα ότι πρέπει να δουλεύει προληπτικά”. Για παράδειγμα, το 2013-2019, δηλαδή σε περίοδο που ήδη ο κίνδυνος της κλιματικής αλλαγής ήταν γνωστός, η Ελλάδα δαπάνησε €1,2 δισ. για αγορά δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Πλέον, κάθε πολιτική **πρέπει να ενσωματώνει την απειλή της κλιματικής αλλαγής**. Τέλος, αντίθετα με την άποψη ότι η πανδημία συντελεί στην αντιστροφή της κλιματικής κρίσης, ο Καθηγητής επεσήμανε ότι η **πραγματική θετική επίδραση είναι αμελητέα**. Στην πρώτη φάση της πανδημίας, απομακρυνθήκαμε από τη μη αύξησης θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς Κελσίου μέχρι το 2050 κατά μόλις 2 μήνες.

Στη συνέχεια, οι τέσσερις ομιλητές απάντησαν κάποιες από τις δεκάδες ερωτήσεις που είχαν διατυπωθεί κατά τη διάρκεια της συζήτησης από όσους παρακολουθούσαν. Μεταξύ άλλων, απάντησαν για το πώς θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί στην πράξη η συμμετοχή των πολιτών στη «Δίκαιη Μετάβαση», για τους λόγους που κάνουν επιτακτικό το κλείσιμο των εργοστασίων λιγνίτη -κάτι που, από ό,τι φαίνεται, δεν έχει γίνει καλά κατανοητό από όλους ακόμα-, για το αν η εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας μπορεί να συμβαδίζει με την έννοια της «πράσινης ανάπτυξης» και για τη σημασία της εξοικονόμησης ενέργειας στο σχεδιασμό πολιτικών ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος. Και οι τέσσερις ομιλητές συμφώνησαν πως η Ελλάδα χρειάζεται **ένα συνεκτικό σχέδιο, που δε θα αλλάζει με κάθε εκλογικό της κύκλο και που θα θέσει τα θεμέλια για την πράσινη ανάπτυξη πριν να είναι πια αργά**.